

Látták a láthatatlant

Tisztelt konferenciaközösség, kedves előadók és résztvevők!

Az alig egy éve megtartott I. Kolozsvári Tavasz- napok eseményének sok szép és tartalmas pillanata bizonyára még elevenen él bennünk, és íme, Isten kegyelméből, már e rendezvény második mérföldkövéhez érkeztünk. Ment-e azóta – kérdezhetjük Vörösmartyval – a világ elébb? A külső szemlélő a földkerekségen közelben-távolban zajló események és a statisztikák láttán aligha dőlhet hátra, hogy aztán derűs igennel válaszoljon e költői kérdésre. A tavaly „a világvárvány és a szomszédságban dúló szörnyű háború okozta megrendülésről” beszéltem ezen a helyen – ez a drámai elbizonytalanodás és zűrzavar pedig csak fokozódott azóta. A világvárvány csitult ugyan, de lappangása még mindig fenyeget. Az orosz agresszió pusztító háborúja viszont oly mértékben eszkalálódott Ukrajnában, hogy ma már nem túlzás kijelenteni: a harmadik világháború réme fenyegeti az emberiséget, és a nukleáris arzenál bevetése sem kizárt. A török és szír területeken bekövetkezett földrengés a maga ötvenezer áldozatával, rengeteg sérültjével és hajléktalanná váltak millióival az arkangyalok harsonájaként is értelmezhető ebben a helyzetben: ha a népek még mindig nem ismerik fel sorsszerű egymásraultalságukat a Terra nevű globális faluban, és nem fordítják minden, de valóban minden anyagi és szellemi potenciáljukat arra, hogy a földet az ember kiszámítható és biztonságos otthonává tegyék, úgy a *homo sapiens* faj nem tesz mást, mint következetesen ássa a maga apokaliptikus sírját.

„De ti felőletek, szerelmeseim, ezeknél jobb és idvességesebb dolgokról vagyunk meggyőződve, ha így szólunk is.” (Zsid 6,9) Mert Isten egyháza, mint az ő új teremtésének első zsengeje ebben a világban, éppen arra hivatott, hogy felmutassa: az ember – Teremtője képmására megújulva – teremtésre hivatott, nem pusztításra. Szolidaritásra rendeltetett, arra, hogy az élet valódi gondnoka és oltalmazó pásztora legyen a földön. Az ennek jegyében végzett szellemi munka napszamosai pedig képesek olyan életbevágó immanens és transzcendens összefüggések meglátására és megláttatására, melyek rejtve vannak mások szemei előtt. Ők, akárcsak Mózes, látják a láthatatlant (Zsid 11,27). Valamennyi szervező nevében kívánom, hogy élésítse látásunkat e mostani találkozó is! Isten hozott mindnyájukat Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetünkbe!

Látták a láthatatlant

PROGRAM

Március 22., SZERDA

Díszterem

- 12⁰⁰–12¹⁵** Megnyitó, áhítat, köszöntések
- 12¹⁵–12³⁰** Könyvbemutató. Gijbert van den Brink, Cornelis van der Kooi: *Keresztyén dogmatika* – D.Dr. Juhász Tamás
- 12³⁰–14⁰⁰** A bemutatott kötet szerzőinek előadása
- 14⁰⁰–15⁰⁰** **EBÉD**

I. SZEKCIÓ

Moderátor: **Dr. Visky S. Béla**

Bethlen-terem

- 15⁰⁰–15²⁵** **Dr. Ungváry Zrínyi Imre:** *A gondolkodás filozófiai és teológiai felelőssége. Böhm és Tavasz filozófiája*
- 15²⁵–15⁵⁰** **Beke Boróka:** *Az egyház hálózati értelmezésének létjogosultsága és lehetséges következményei*
- 15⁵⁰–16¹⁵** **Dr. Visky S. Béla:** *Keresztyén és/vagy ateista humanizmus Henri de Lubac értelmezésében*
- 16¹⁵–16³⁰** **SZÜNET**
- 16³⁰–16⁵⁵** **Dr. Fazakas Sándor:** *A teológia moralizálódásának problémájáról*
- 16⁵⁵–17²⁰** **Drd. Debreczeni István:** *„Paraszteológia” – Találkozási pontok a keresztyén hit és földműves élet határán*
- 17²⁰–17⁴⁵** **Dr. Legéndy Kristóf:** *A természettudomány és a vallásfilozófia metszéspontjai. Interpretációk, narratívák és mikronarratívák*
- 17⁴⁵–18⁰⁰** **SZÜNET**

Látták a láthatatlant

II. SZEKCIÓ

MODERÁTOR: Dr. Tódor Csaba

205. terem

15⁰⁰–15²⁵ **Dr. Kovács Ábrahám:** *Schleiermacher megváltástana Kálvin és Anzelmus tanítása tükrében*

15²⁵–15⁵⁰ **Balázs Gergő:** *Bonhoeffer egyháztana a posztmodern gyülekezeti igények tükrében*

15⁵⁰–16¹⁵ **Dr. Pétery-Schmidt Zsolt:** *A szuverenitás politikai teológiája*

16¹⁵–16³⁰ **SZÜNET**

16³⁰–16⁵⁵ **Dr. Tódor Csaba:** *A kapcsolati teológia etikai következményeinek vizsgálata*

16⁵⁵–17²⁰ **Dr. Pólya Katalin:** *Fiaitokat Moloknak*

17²⁰–17⁴⁵ **Drd. Becsky Borbála:** *Spiritualitás és hivatásszemélyiség, avagy a segítő foglalkozások és az etikai tájékozódás*

17⁴⁵–18⁰⁰ **SZÜNET**

Díszterem

18⁰⁰–18³⁰ **Könyvbemutatók** (*Leborulva, nyitott szemmel.*
A Kolozsvári Tavasz-nyapok 2022 konferenciakötete;
Gaál Botond: *A keresztyén tanítás rendszere*)

18³⁰–19³⁰ Marosán Csaba színművész Dsida-előadóestje

19³⁰ **VACSORA / ÁLLÓFOGADÁS**

Látták a láthatatlant

MÁRCIUS 23., CSÜTÖRTÖK

7⁰⁰–8⁰⁰ **REGGELI**

Díszterem 8⁰⁰–8²⁰ **ÁHÍTAT**

I. SEKCIÓ

Moderátor: **Dr. Fazakas Sándor**

8³⁰–8⁵⁵ **Dr. Borsi Attila:** *Van a koinóniának politikuma?
Egy lehetséges válasz és annak relevanciája*

8⁵⁵–9²⁰ **Drd. Bacsó István:** *Teológia és irodalom
Tavaszy Sándornál*

9²⁰–9⁴⁵ **Drd. Péntek-Gyimesi András:** *Népegyházi interpretációk
az Erdélyi Református Egyházban*

9⁴⁵–10⁰⁰ **SZÜNET**

10⁰⁰–10²⁵ **Dr. Csepregi András:** *Aktív erőszakmentes ellenállás
és polgári engedetlenség evangélikus teológiai
megközelítésben*

10²⁵–10⁵⁰ **Drd. Simon János:** *Megbocsátás és a múlt
kitörölhetetlenségének béklyója (avagy megbocsátás
a digitális korban)*

10⁵⁰–11¹⁵ **Drd. Herbály Eszter:** *Menedzsmentvezetés
és reformátori egyházértelmezés*

11¹⁵–11³⁰ **SZÜNET**

11³⁰–11⁵⁵ **Dr. Horváth Levente:** *Nincs alibi a létben –
újabb reflexiók Tavaszy aktualitását illetően*

11⁵⁵–12²⁰ **Drd. File Péter:** *Az üdvösség definíciójának kérdése
a vallásközi párbeszédben*

Bethlen-terem

Látták a láthatatlant

II. SZEKCIÓ

Moderátor: **Dr. Lengyelne Püsök Sarolta**

205. terem

8³⁰–8⁵⁵ **Dr. Németh Tamás:** *Református identitáskrizis a 21. században*

8⁵⁵–9²⁰ **Drd. Porkoláb András:** *A hittapasztalat következményei az egyházban: communio és congregatio*

9²⁰–9⁴⁵ **Vitus Bulbuk István:** *Megjegyzések a posztkeresztyén valóságról*

9⁴⁵–10⁰⁰ **SZÜNET**

10⁰⁰–10²⁵ **Dr. Lengyelne Püsök Sarolta:** *Elhívás, szolgálat, küldetés*

10²⁵–10⁵⁰ **Dr. Balikó Zoltán:** *Az emberi munka mint az Imago Dei fontos aspektusa*

10⁵⁰–11¹⁵ **Drd. Albert Csilla:** *Emberkép a tükroneuronok fényében Joachim Bauer alapján*

11¹⁵–11³⁰ **SZÜNET**

11³⁰–11⁵⁵ **Drd. Juhász Ábel:** *A nagyenyedi vita (1930. április 23–26.)*

11⁵⁵–12²⁰ **Drd. Tárkányi István:** *Ideológiák keresztüzében – Jonathan Haidt morálpszichológus elméletének gyakorlati vonzatai*

Díszterem **12³⁰–13³⁰** **Értékelés, ima, zárás**

13³⁰ **EBÉD**

Drd. ALBERT CSILLA

*EMBERKÉP A TÜKÖRNEURONOK FÉNYÉBEN –
JOACHIM BAUER ALAPJÁN*

Vajon a világban kialakult versenyben, a túlélésért folytatott harcban mennyire van hely az egymásra rezonálásnak? Az együttműködés és az összetartozás lehet-e öncélú csupán, vagy valami ennél többel van dolgunk? Lehet, hogy alapvető motivációnk az együttműködés? A kutatások igazolták, hogy a „tükröneuronok hálózata az az idegéletteni szerkezet, amely lehetővé teszi ezeket a csere- és rezonanciafolyamatokat.” (BAUER, Joachim (2010): *Miért érzem azt, amit te? Ösztönös kommunikáció és a tükröneuronok titka.* Budapest, Ursus Libris Kiadó, 15.)

Albert Csilla az Ökumené Doktoriskola III. éves hallgatója, református vallásánár, intézményvezető, szupervízió alatti családterapeuta, bibliodramatikus, szupezvizor.
csilangyalka@gmail.com

Drd. BACSÓ ISTVÁN

TEOLÓGIA ÉS IRODALOM TAVASZY SÁNDORNÁL

Tavaszy Sándor teológiai és filozófiai munkássága mellett jelentős volt közéleti tevékenysége, szerepvállalása a Trianon utáni erdélyi magyarság életében. Előadásunkban Tavasz Sándornak a teológia és az erdélyi magyar irodalom viszonyára irányuló írásait, hozzászólásait, állásfoglalásait igyekezünk feltérképezni. Az „esztéta” Tavasz irányadó gondolatai a sajátos kisebbségi társadalmi helyzetben egyúttal a teológia és irodalom közös útkeresésére, dilemmáira, sajátos kapcsolatukra, illetve a kálviniizmusnak a formálódó transzilvánista gondolkodásban betöltött szerepére is rávilágítanak.

Bacsó István 2017-ben szerzett lelkészi diplomát a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben. Filozófiai tanulmányokat végzett a BBTE Történelem és Filozófia Karán, ahol 2016-ban licenciátusi oklevelet szerzett. Jan Milic Lochman-ösztöndíjasként 2016–17-ben tanulmányi évet töltött Bazelben. 2018-tól a DRHE doktori iskolájának hallgatója. 2017 és 2019 között a Kőhalmi Református Egyházközség és Szórványdiákok otthon gyakornok, majd beosztott lelképásztor. 2019-től a Székelytamásfalvi Református Egyházközség lelképásztor.

realbacso@yahoo.com

BALÁZS GERGŐ*BONHOEFFER EGYHÁZTANA A POSZTMODERN GYŰLEKEZETI IGÉNYEK TÜKRÉBEN*

A posztmodern önmeghatározásának negatív előjele van. A modernséggel szemben, a modern eszmék tagadásaként, a modern „zsákutcáira” való reakcióként határozza meg önmagát. A posztmodern ember tagadja a modern világ eszméinek érvényességét, szkeptikusan tekint az egyetemes és abszolút igazságokra. Ezen szellemiség kétségtelenül jelen van egyházunk életében. Az értékek viszonylagossága, a vallási pluralizmus nem kerülte el a mai egyháztagokat. Az előadás során arra a kérdésre keressük a választ, hogy a 20. században mártírhalált halt német teológus egyháztana kiállta-e annyira az idő próbáját, hogy kapaszkodókat nyújtson a posztmodern világban élő egyház számára.

*Balázs Gergő a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet másodéves magiszteris hallgatója.
gergobalazs8@yahoo.com*

Dr. BALIKÓ ZOLTÁN*AZ EMBERI MUNKA MINT AZ IMAGO DEI FONTOS ASPEKTUSA*

A Barth és Brunner közötti nagy vita egyik kérdése a teremtési rendek és emiatt a munka, amely éppen ezért fontos kutatási terület. Janus-arcú is, hiszen egyszerre átok és lehetőség Isten „képviselétére” a teremtett világban. Az ebből fakadó feszültség a munka világának meghatározó eleme. Bemutatjuk a klasszikus reformátori gondolkodási sémákat és emellett az utolsó néhány évtized út-keresését. A munka világa is gyorsulva alakul át. Segítségül hívjuk a pszichológiát és a szociológiát a reflexióhoz. Az emberi munka továbbra is istenképűségünk meghatározó aspektusa marad.

*Balikó Zoltán a Pápai Református Teológia tanára, emellett az Őrségi Református Egyházmegye helyettesítő lelkésze és egy profitorientált szolgáltatóközpont vezetője. Ezeknek a területeknek közös témája a munka világa mint alapvető kutatási terület.
zbaliko@gmail.com*

Drd. BECKY BORBÁLA

*SPIRITUALITÁS ÉS HIVATÁSSZEMÉLYISÉG, AVAGY A SEGÍTŐ
FOGLALKOZÁSOK ÉS AZ ETIKAI TÁJÉKOZÓDÁS*

Akik valamilyen segítő hivatást választanak, különféle motivációk alapján döntenek úgy, hogy életüket a másik ember szolgálatának szentelik. A „hivatásszemélyiség” Bagdy E. megfogalmazásában (1996): eleve elrendeltség, feltétlen szükségyszerűség.

Hogyan választunk segítői hivatást, és miért pont azt? Áttekintjük a segítő kapcsolat legfontosabb vonatkozásait, etikai elveit, majd megvizsgáljuk azokat a jellemvonásokat, teológiai és társadalomtudományos szemléleteket, amelyek hozzásegítenek ezeknek az elveknek a gyakorlat során való „betartásához”.

Becsky Borbála magánpraxisban végzi a munkáját pszichoterapeuta, klinikai fő pszichológus, mentálhigiénés szakember és Acc-PC keresztyén lelkigondozóként, Marosvásárhelyen. Harmadik éve a BBTE Református Teológiai Fakultás Ökumené Doktori Iskola doktorandusza és óraadó tanára. Református lelkipásztor felesége és négy gyermek édesanyja.

borbala.becsky@yahoo.com, 0040 740 325 473

BEKE BORÓKA

*AZ EGYHÁZ HÁLÓZATI ÉRTELMEZÉSÉNEK LÉTJOGOSULTSÁGA
ÉS LEHETSÉGES KÖVETKEZMÉNYEI*

Az úttörőnek számító hálózatelméleti szakkönyvek alapvetően a reáltudományok eszköztárával közelítenek a hálózatok kérdéséhez, és pontosan dokumentált adathalmazokat vizsgálnak. Mégis az első mesterséges hálózatok között említik a Pál apostol hálózatépítő munkája nyomán létrejött keresztyén egyházat – annak ellenére, hogy az egyház lényegének töredéke számszerűsíthető. A hálózatkutatók által felismert szabályszerűségeket a tudomány és társadalmi élet számtalan területen hasznosítják. Ha az egyház hálózat volta ilyen evidencia a tudósok szerint, akkor érdemes megvizsgálunk, hogy a hálózatkutatók által felhalmozott tudás hogyan tudna hasznosulni az egyházban.

Beke Boróka református lelkipásztor, mentálhigiénés szakember
bekeboroka@gmail.com

Dr. BORSI ATTILA

VAN A KOINÓNIAÉNAK POLITIKUMA?

EGY LEHETSÉGES VÁLASZ ÉS ANNAK RELEVÁNCIÁJA

A közösség (koinónia) fogalma és az ahhoz kapcsolódó értelmezések mindig is kiemelt helyet foglaltak el a keresztyén gondolkodásban. Ez nem csupán a dogmatikai értelmezés tekintetében igaz, hanem legalább annyira etikai vonatkozásban is. Utal ez egyszerre az ember Istennel való személyes közösségére, valamint a keresztyéneknek a Szentlélek által egybegyűjtött közösségére, az egyházra. Bármelyik összefüggésben vizsgáljuk is, azt mindig etikai értelmezés kíséri. Ennek egyedi megközelítését látjuk Paul Lehmann gondolkodásában, aki a koinóniát Isten akarata cselekvésének a szintereként látja, s így alkalmazza ennek megvilágítására a politika, általa is különösnek ítélt, arisztotelészi fogalmát.

Borsi Attila János teológus, református lelkész. Teológiai tanulmányait Debrecenben végezte. További kutatómunkát folytatott az USA-ban és Németországban. A Debreceni Református Hittudományi Egyetemen szerzett PhD-fokozatot rendszeres teológiai tárgykörben. A Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Szabadbölcshészet Tanszékének egyetemi docense, a Benda Kálmán Bölcsész- és Társadalomtudományi Szakkollégium igazgatóhelyettese, a Vác-Felsővárosi Református Egyházközösség lelkésze.

borsi.attila@kre.hu

Dr. CSEPREGI ANDRÁS

AKTÍV ERŐSZAKMENTES ELLENÁLLÁS ÉS POLGÁRI

ENGEDETLENSÉG EVANGÉLIKUS TEOLÓGIAI MEGKÖZELÍTÉSBN

A 2022 januárjában kezdődött magyarországi pedagógustiltakozások kapcsán szélesebb körben idézett kifejezések lettek az „aktív erőszakmentes ellenállás” és a „polgári engedetlenség”. Evangélikus teológusként ezeknek a fogalmaknak az evangélikus teológiai háttérét igyekszem felvázolni. Lutherrel kezdem, akinek a teológiáját az elmúlt két évszázadban gyakran úgy rendszerezték, hogy abba ezek a fogalmak nem férnek bele, egy új ismerkedés Luther írásaival viszont megmutathatja a kapcsolópontokat.

Csepregi András a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium iskolalelkésze, a Wesley János Lelkészsképző Főiskola egyetemi docense. Kutatási területe Luther, Dietrich Bonhoeffer és Bibó István életműve, az erőszak és az aktív erőszakmentes ellenállás teológiai reflexiója és a hozzájuk kapcsolódó krisztológiai és szoteriológiai érvelések. Felesége, Cserhádi Márta az EHE oktatója, három felnőtt gyermekük van.

csepregi.andras@fasori.hu

Drd. DEBRECZENI ISTVÁN

„PARASZTTEOLÓGIA” – TALÁLKOZÁSI PONTOK A KERESZTYÉN
HIT ÉS FÖLDMŰVES ÉLET HATÁRÁN

A romániai társadalom közel egynegyede – beleértve a magyar és református közösségeket is – mezőgazdaságból, illetve ahhoz kapcsolódó tevékenységből él. A lakosság több mint fele vidéken lakik – és ez az arány egyre nő. Ugyanakkor az is látható, hogy mind a mezőgazdaság, mind pedig a vidéki életforma nagy változásokon ment át az elmúlt évtizedekben. Van-e mondanivalója a teológiának ezekben az összetett kérdésekben, vagy „osztozzon” rajtuk az ökológia és szociológia? Előadásomban amellet érvelek, hogy a Szentírásón tájékozódó teológiának mérvadó beszélgetőpartnerre kell válnia a társadalom e nagy szeletét érintő folyamatokban.

Debreczeni István református lelképásztor. Teológiai tanulmányait a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben végezte 2013 és 2020 között. Cserediákként és ösztöndíjasként tanult a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen, a Lipcsei Egyetem teológia karán, a Kampen-Utrechti Teológia mesterképzésén, interkulturális református teológia szakon. A Debreceni Református Hittudományi Egyetem doktori iskolájának elsőéves hallgatója.

istvan_debreczeni@yahoo.com

Dr. habil. FAZAKAS SÁNDOR

A TEOLÓGIA MORALIZÁLÓDÁSÁNAK PROBLÉMÁJÁRÓL

Úgy tűnik, a morális imperatívuszok konjunktúrájának korszakát éljük, és ettől nem mentes a teológia és az egyházi élet sem. Elérkezett volna a keresztyénség „etikai” korszakába? De vajon kimerülhet-e az evangélium üzenetének kommunikálása erkölcsi intelmekben? A reformátorok számára a hit és az értelem nem jelentettek kibékíthetetlen ellentétet. A megismerésre törekvő hit, illetve a teológiai értelmezésre szoruló hittapasztalat még egy egységet alkottak (a *cognitio Dei experimentalis* értelmében). Később győzött a racionalizmus – a hittapasztalat a rajongás gyanúja alá esett, az egyházban és a teológiában is, cserébe csak az minősült a kijelentés helyes ismeretének, amit észszerűen meg lehetett magyarázni. Napjainkban egy újabb jelenség ölt aggasztó méreteket: morális töltetű, pontosabban moralizáló intelmekkel kerül azonosításra a keresztyén üzenet, anélkül, hogy a józan értelem bárminemű szerepet játszhatna. Az előadás ennek a jelenségnek a kialakulását, konkrét formáit és káros hatásait vizsgálja, azzal az igénnyel, hogy felmutassa: az Istenre hivatkozásnak és a keresztyén valóságértelmezésnek van létjogosultsága korunk vallási és közéleti diskurzusaiban.

*Fazakas Sándor (szül. 1965) egyetemi tanár. A Debreceni Református Hittudományi Egyetem Szociál-
etikai Tanszékének tanszékvezető professzora. 2005–2011 között az egyetem rektora, 2015 óta a Doktori
Tanács elnöke és a doktori iskola vezetője. A BBTE tiszteletbeli doktora és társult oktatója, az MRE Doktorok
Kollégiuma Rendszeres Teológiai Szekciójának elnöke, több nemzetközi tudományos testület és szakmai
grémium tagja.*

fazakass@drhe.hu

Drd. FILE PÉTER

AZ ÜDVÖSSÉG DEFINÍCIÓJÁNAK KÉRDÉSE
A VALLÁSKÖZI PÁRBESZÉDBEN

Korunk globális jellegének elengedhetetlen velejárója az itt, Nyugaton, Európában a keleti vallások – elsősorban a buddhizmus – egyre gyorsabb terjedése. A velük való párbeszéd egyik legkomolyabb akadálya a közös, semleges fogalomkincs hiánya – vagy éppen a többletjelentést hordozó speciális fogalmak egymásnak való óvatlan megfeleltetése. Előadásomban arra teszek kísérletet, hogy egy olyan átfogó üdvösségfogalmat definiáljak, ami nekünk, keresztényeknek sem idegen, és megvizsgálom annak a lehetőségét, hogy missziós terepen milyen nyitási lehetőségeket kínál ez számunkra.

File Péter (1997, Vásárosnamény) a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karán végzett lelkész, teológus; jelenleg ugyanezen kar doktori iskolájának elsőéves hallgatója. Kutatási területe a vallásfilozófia és összehasonlító vallástörténet, szűkebben a református kereszténység és a keleti vallások párbeszédének lehetősége.

Drd. HERBÁLY ESZTER

MENEDZSMENTVEZETÉS
ÉS REFORMÁTORI EGYHÁZÉRTELMEZÉS

Az elmúlt évtizedekben bekövetkezett társadalmi változások hatással vannak a vallásra, a hitgyakorlatra, a lelkipásztori hivatás és élet kapcsolatára. Ebben a megváltozott helyzetben – amelyben a lelkipásztori feladatok komplexebbé, differenciáltabbá váltak, és speciális kompetenciákat igényelnek – az egyház (lokális és közegyház) kormányzásának nehézségeit, lehetőségeit is szükséges újragondolni, hiszen a gyülekezeti szolgálat közben egyre nagyobb szükség van az egyházi szervezet vezetésére irányuló szakmai ismeretek és készségek elsajátítására, a menedzsmenttudomány teológiai reflexió után történő megfelelő alkalmazására.

Herbály Eszter a Debreceni Református Hittudományi Egyetem Pasztorális tanácsadás és szervezetfejlesztés szakán szerzett mesterdiplomát 2014-ben. Az intézmény doktori iskolájában 2022 őszén szerzett abszolutóriumot. Kibernetikai kompetenciák és kihívások a 21. században című disszertációjában a református egyházkormányzás kérdéskörével foglalkozik, a rendszeres teológia felől megközelítve azt. Személyes tapasztalatai, a változás szükségességének felismerése és az ezért való tenni akarás motiválja. gheszter@gmail.com

Dr. HORVÁTH LEVENTE

NINCIS ALIBI A LÉTBEN –
ÚJABB REFLEXIÓK TAVASZY AKTUALITÁSÁT ILLETŐEN

Az előző előadásunk (*Facie ad faciem – nincs tehát alibi a létben. Reflexiók Tavasz Sándor és Lukács György Kierkegaard akéda-értelmezésének margójára*) következtetéseit igyekszünk összefogni ebben a kiegészítő előadásban, majd annak alapján szeretnénk kijelölni a lehetséges további kutatás irányát, különös tekintettel a mai filozófiai és pszichológiai trendek kritikai értelmezésére. Előadásunkban az ego, a Szelf és az identitás kérdéskörét vizsgáljuk a trinitárius modell alapján. A történeti beágyazás az előző előadás tematikáját folytatja, Kierkegaard akéda-értelmezését Tavasz Sándor, Lukács György, sőt az erdélyi Bretter György dilemmájának értelmezése mentén igyekszünk megragadni, hogy egy lehetséges teológiai alapállás kiindulópontját megfogalmazhassunk.

Horváth Levente lelkipásztorként a Bonus Pastor Alapítványt és Református Mentő Missziót vezeti közel három évtizede. A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben a lelkigondozás terén a motivációs interjú (MI) módszertanát, missziológiát és hitvallásismeretet oktat. Skóciában tanult, majd Walesben szerzett doktori fokozatot. Kutatásai homlokkerében a teológia relációs etikai és egzisztenciálfilozófiai vetületei és összefüggései állnak. Vallja a theologia crucist, nem mint egy teológiai irányzatot, hanem mint teológiai habitust, ahogyan azt Luther is vallotta.
leventelhorvath@gmail.com

Drd. JUHÁSZ ÁBEL

A NAGYENYEDI VITA (1930. ÁPRILIS 23–26.)

Nagyenyeden került sor arra a teológiai konferenciára, amelyen Tavasz Sándor és Makkai Sándor (bár a konferenciának nemcsak ők ketten voltak az előadói) nyilvánosan is szembekerültek egymással. A nagyenyedi konferencia mindenképpen mérföldkőnek tekinthető az erdélyi református teológiatörténetben. Mérföldkő abból a szempontból, hogy a teológiai gondolkodásmód formálása, a megújulás utáni vágy, ami a húszas évek elején már egyszer fellángolt, tovább élt, és az erdélyi református teológiai tudományosságot nem engedte elposványosodni és ellaposodni, hanem újabb kihívások elé állította.

Juhász Ábel (Kézdivásárhely, 1976) református lelkipásztor, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben (1996–2001), annak nagyszombati Szász Evangélikus Karán (1998–1999) és a Sárospataki Református Teológiai Akadémián (1999–2000) végezte tanulmányait. 2002-től a Hargita megyei Telekfalvi Református Egyházközség lelkipásztora. 2011 tavaszán egy fél évig a Vrije Universiteit Amsterdam kutatói ösztöndíjával képezte tovább magát. 2011–2014 között a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara Doktori Iskolájának hallgatója, 2014 szeptemberében Szerzet, itt abszolutóriumot. Kutatási területe az egyház és társadalom kapcsolata, az egyházi kommunikáció és diskurzuselemzések, illetve a két világháború közötti erdélyi teológiatörténet.
sykita2@gmail.com

Dr. KOVÁCS ÁBRAHÁM

SCHLEIERMACHER MEGVÁLTÁSTANA
KÁLVIN ÉS ANZELMUS TANÍTÁSA TÜKRÉBEN

Az előadás arra kíván rámutatni, hogy a liberális teológia atyja hogyan, milyen mértékben és milyen módon távolodott el az ortodox teológiai tanításról. A krisztológia mindig meghatározó eleme volt a keresztyén identitásnak. A megváltástan pedig központi helyet foglal el a hit tartalma szempontjából. Azt meghatározza az egyes teológus antropológiai felfogása, és kihat a szótériológiára, valamint az eszkatológiáról vallott hitre. Anzelmus satisfactio-tana és a kálvini értelmezés jól rávilágít arra, mennyire másként képzelte el a modern teológia atyja a keresztyén tartalmát, és hozott régi-új gondolatokat új tömlőben.

Kovács Ábrahám rendszeres teológus, történész és vallástudós. Tanulmányait Debrecenben (teológia, történelem), Edinburgh-ban (vallástudomány és teológia), Princetonban (összehasonlító vallásteológia) végezte. A Debreceni Református Hittudományi Egyetem docense, a Selye János Egyetem tanszékvezető professzora és a doktori iskola elnöke. A legrangosabb európai vallástudományi társaság (EASR) alelnöke. Érdeklődésének központjában dogmatikusként a krisztológiai és eszkatológiai kérdések állnak. Történészként református egyház-, művelődés- és szellemtörténettel foglalkozik. Vallástudósként az összehasonlító vallásteológiát műveli, tanulmányokat publikált a református dogmatika és más világvallások teológiai felfogásairól, ugyanakkor Barth Károly elfelejtett vallásteológiáját kutatja mélységében.
kovacs.abraham@drhe.hu

Dr. LEGÉNYDY KRISTÓF

A TERMÉSZETTUDOMÁNY ÉS A VALLÁSFILOZÓFIA
METSZÉSPONTJAI. INTERPRETÁCIÓK, NARRATÍVÁK
ÉS MIKRONARRATÍVÁK

A természettudomány eredményei nagyban befolyásolják a világ mibenlétének magyarázatát. Vajon a természettudományos módszerrel megszerzett tudás helyesebb világértelmezéshez vezet? A világ személyes ügy marad a létezők szerkezetének feltárása után? Szingularitás és teremtés? Tervezett és véletlen? Értelmes és értelmetlen?

Legénydy Kristóf 2012-ben szerzett PhD-fokozatot a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen. 2014-óta a Károli Gáspár Református Egyetem adjunktusa. Vallásfilozófiai érdeklődésének központja a természettudomány és a keresztyén bölcsélet kapcsolata, valamint a természettudományos ateizmus kritikája. A teológia örök érvényű hite és a tudomány dinamikus világképe közti párbeszéd lehetőségeit keresi.
legenydy.kristof@gmail.com

LENGYELNÉ Dr. habil. PÜSÖK SAROLTA
ELHÍVÁS, SZOLGÁLAT, KÜLDETÉS

A fenti kérdéskör ősidők óta foglalkoztatja az embert, a szentírási példák, az egyházatyák, a reformátorok írásai és a mindenkori dogmatikai művek széles tájékozódási alapot biztosítanak, a válaszok mégis nagyon megosztóak. A protestáns egyházak gyakorlatában a klasszikus klerikális hierarchián túli szolgálattevők mellett a laikusok és a nők szolgálatának nagy teret biztosítanak, de ez a keret néha mégis túlságosan leszűkül, vagy éppen parttalanná válik. Időnként érdemes újragondolni, hogy meddig terjed az elhívás, a Szentlélek adta karizmák és az ezekkel való sáfárkodás határa, hogy megmaradjunk a biblikus alapon.

Lengyelné Püsök Sarolta (sz. 1971) a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző és Zeneművészeti Karának docense. Tanulmányait és kutatásait Kolozsváron és Nagyszébenben (lelkész-képesítés, habilitáció), Bázelen, Debrecenben (PhD), az USA-ban és Németországban végezte. Jelenleg rendszeres teológiai tárgyakat tanít, kutatási területei: Søren Kierkegaard életműve, vallásközi-felekezetiközi és interdiszciplináris párbeszéd, etikai és antropológiai kérdések.

pusoksarolta@gmail.com

Dr. habil. NÉMETH TAMÁS
REFORMÁTUS IDENTITÁSKRÍZIS A 21. SZÁZADBAN

Tavaszy Sándor megfogalmazása szerint a keresztyén egyház permanens krízissel küzd. Ez abból fakad, hogy a „láthatatlan egyház állandó ítélet alatt tartja a látható egyházat és így közvetve az egyház közösségébe tartozó hívő lelkek életét is” (Tavaszy Sándor: *Református keresztyén dogmatika*. Kolozsvár, 2006, 263.). Ezenfelül megnevezi az egyháznak egy másik krízisét, ez pedig az aktuális krízis, amely összefügg az egyes korok szellemi, világnézeti vagy erkölcsi krízisével. A krízist elkerülni kívánó egyház minél jobban alkalmazkodik a világhoz, annál inkább kihat a világ az egyházra. „Meg kell állapítanunk azonban, hogy a látható egyházak aktuális krízisei annál mélyrehatóbbak, annál fájdalmasabbak, minél alázatosabban a láthatatlan Anyaszentegyház ítélete alatt él valamely földi egyház” (Tavaszy S.: *i. m.* 264.). „Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük.” (Zsid 13,14)

Németh Tamás egyetemi tanár, a Pápai Református Teológiai Akadémia rektora. Doktori értekezésében az óegyház eszkatológiáját és ennek hatástörténetét, míg habilitációs munkájában Kálvin Szentháromság-tanát elemzi. Nős, gyermekei Ábel és Abigél.

ntamas@indamail.hu

Drd. PÉNTEK-GYIMESI ANDRÁS
 NÉPEGYHÁZI INTERPRETÁCIÓK
 AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZBAN

Az egyházi jövőkép alakításánál, tervezésénél sok egyéb tényező mellett nem hagyhatjuk figyelmen kívül egyházunk *népegyházjellegét*. Ez egy adottság, amivel, amiben élni, szolgálni kell, viszont akadályként vagy pedig kiaknázatlan lehetőségként is lehet kezelni. Fontos, mert nem szabad, nem lehet megkerülni. Wolfgang Huber vallja: „Minél többet ismétljük ezt a fogalmat, annál homályosabb az értelme”.

Péntek-Gyimesi András (Torda, 1980) református lelképásztor. Tanulmányait Kolozsváron, Nagyszebenben és Lipcsében végezte 1999–2005 között. 2006-ban szerzett mesteri fokozatot a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Teológia Fakultásán valláspedagógiából. Jelenleg Kalotaszegen, Magyarkapuson szolgál.
 pentek_andras@yahoo.com

Dr. PÉTERY-SCHMIDT ZSOLT
 A SZUVERENITÁS POLITIKAI TEOLÓGIÁJA

Carl Schmitt politikai teológiáját a barát/ellenség ellentétpárban és a kivételes állapotban mint a politikai megkülönböztető sajátosságában lehet megragadni. Az ő politikai teológiájából kiindulva és Paul Tillich korreláció módszerét felhasználva lehetőségünk van a dogmatikai alapokra építkező teológiai politikai teológiát körvonalazni (John B. Webster fogalomhasználatára utalva). Ehhez a szuverenitás toposzából kell kiindulni, és a teológia ontológiai érdeklődésével kell fogalmat alkotni a politikai teológiáról, számot vetve az Isten és az ember valóságával.

Pétery-Schmidt Zsolt 2010-ben végzett a KRE Állam- és Jogtudományi Karán, 2018-ban a Hittudományi Karán. 2018-ban kezdte meg tanulmányait a KRE doktori iskolájában. Kutatása Carl Schmitt politikai teológiájának teológiai kiértékelését célozza. Jelenleg a Dunakeszi Református Egyházközség beosztott lelkésze és kormánytisztviselő a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságán.
 petery.schmidt@gmail.com

Dr. PÓLYA KATALIN
FIAITOKAT MOLOKNAK

Az ószövetségi választott nép állandó nagy kísértése a környező népek mintájára az örökkévaló Isten tisztelete helyett bálványok szolgálata. Még akár azon az áron is, hogy az adott istenség oltárán saját fiaikat kell feláldozniuk. A Molok istennek tett ember- és gyermekáldozat Isten előtt utálatos, mégis szinte végig fennmarad az ószövetségi kultusz árnyoldalaként. Vajon a mai kor mentes-e az efféle isten- és életellenes gyakorlattól akkor, amikor az egészség újkori istenének oltárán embriókat, abortált magzatokat áldoz fel saját céljaira, a modern ember jóléte érdekében?

Pólya Katalin, adjunktus, Selye J. Egyetem, Református Teológiai Kar, Rendszeres- és Gyakorlati Teológiai Tanszék, Komárom. Fő kutatási terület: feminista teológia és annak bibliai kritikája.
 polyakata@gmail.com

Drd. PORKOLÁB ANDRÁS
*A HITTAPASZTALAT KÖVETKEZMÉNYEI AZ EGYHÁZBAN:
 COMMUNIO ÉS CONGREGATIO*

A communio és a congregatio két olyan összefüggő fogalom, melyek tényleges minősége lényegében meghatározza az egyház működésének elvi és gyakorlati alapjait és következményeit. Communio nélkül a congregatio egyszerű társulás, melynek tagjait nem köti össze a közös hittapasztalat és hitmegélés. Congregatio nélkül a communionak nem lesz látható hatása. A két fogalom az egzisztenciális hittapasztalat következménye, és helyes megélésük lehetőség ennek átadására. Összefüggéseik vizsgálata és az ebből adódó konzekvenciák levonása nélkül nem beszélhetünk olyan egyházzól, mely történelmi kortól függetlenül be tudná tölteni küldetését a világban.

Porkoláb András József református lelkész, jelenleg Debrecenben él családjával, és a Debrecen Kistemplomi-Isptólyai Református Egyházközségben szolgál beosztott lelkészi státuszban, valamint a DRHE doktori iskolájának doktorjelöltje. Témavezetője dr. Fazakas Sándor, disszertációjának munkacíme: Egyéni és közösségi hittapasztalatok egyházformáló hatása rendszeres teológia, etikai és ekkleziológiai szempontból.
 andras.porkolab@freemail.hu

Drd. SIMON JÁNOS

MEGBOCSÁTÁS ÉS A MÚLT KITÖRÖLHETETLENSÉGÉNEK BÉKLYÓJA
(AVAGY MEGBOCSÁTÁS A DIGITÁLIS KORBAN)

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679-es rendeletét GDPR-ként ismerjük. Ennek előzménye egy hosszú vita, amiben többek között az volt a kérdés, hogy a személyes adatok meddig őrizhetőek meg. A társadalmi vita során a múlt rögzülése ellen emeltek szót sokan, mivel mindenkinek joga lehet, és joga van a változáshoz. Ha az emberi kapcsolatokban a múlt rossz tapasztalata felülírható megbocsátással, mi történjék a digitális térben? Mennyiben lehet és szabad a múltjához láncolni? Maradjon az „online múlt” mindig friss? És hogyan hat vissza az emberi kapcsolatokra az, ha a múlt egy egyszerű kereséssel bármikor felidézhető? Igaza lehet azoknak, akik úgy látják, hogy a „digitális memória” megakadályozza a személyiség fejlődését, és a kapcsolatok dinamikáját átalakítja?

Simon János (Kolozsvár, 1982) a Babeş–Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Református Tanárképző és Zeneművészeti Karának doktorandusza, a KPTI óraadó tanára. Teológiai tanulmányait a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben végezte, a Sárospataki Református Teológiai Akadémián börtönlelkészi oklevelet szerzett, majd a Theologische Universiteit van de Protestantse Kerk in Nederland kampeni fakultásán mestéri tanulmányokat folytatott. Egyházjogi ismereteit a BBTE jogi karának hallgatójaként bővítette. Doktorai kutatásában az emberi megbocsátás és exoneráció kérdéskörét vizsgálja.
simonjani@gmail.com

Drd. TÁRKÁNYI ISTVÁN

IDEOLÓGIÁK KERESZTTÜZÉBEN – JONATHAN HAIDT
MORÁLPSZICHOLÓGUS ELMÉLETÉNEK GYAKORLATI VONZATAI

Korunkat meghatározza a „jobb–bal” politikai dichotómia, amely kihat keresztyén gondolkodásunkra is. Az előadás során a legújabb erkölcszélektani kutatások eredményeire alapozva vizsgáljuk meg, hogy miért vagyunk hajlamosak erre a tagolódásra, és gyakorlati következtetéseket fogalmazzunk meg egyházi életünkre nézve ezek alapján.

Tárkányi István Attila teológiai tanulmányait a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben végezte 2010–2019 között. Jelenleg a Debreceni Református Hittudományi Egyetem doktorandusza. Kutatási területe: a 19. század második felének teológiai irányzatai a Magyar Református Egyházban.
tarkanyi.istvan@gmail.com

Dr. TÓDOR CSABA

A KAPCSOLATI TEOLÓGIA ETIKAI KÖVETKEZMÉNYEINEK
VIZSGÁLATA

Jelen tanulmány az alkalmazott etika területén mozog. Duns Scotus, Avicenna és kortársaik univokális-értelmezésétől indulva egy kapcsolati teológia irányába kíván elmozdulni a szöveg egy olyan teológiai valóságban, kontextusban, bioszférában, amiben minden mindennel összefügg, de ahol az ok-okozati kapcsolatok építik fel önmaguk valóságát. A fő kérdés az, hogy ebben a poszttesz-szencialista világnézetben hogyan dönthetjük el, hogy mi jó, mi igaz, mi hasznos, mi szent, illetve az ezekre a kérdésekre adott válaszainkban milyen egyházkép rajzolód(hat) ki a jelenlegi globális helyzetben.

Tódor Csaba a PTI unitárius karán rendszeres teológiát tanít. Három gyermek édesapja, a Székelykeresztúr gyülekezet lelkesze. Kutatási témája a halálhoz kapcsolódó rítusok szerkezetének, teológiájának tanulmányozása rendszeres teológiai szempontból.

todorcsaba@gmail.com

Dr. UNGVÁRI ZRÍNYI IMRE

A GONDOLKODÁS FILOZÓFIAI ÉS TEOLÓGIAI FELELŐSSÉGE.
BÖHM ÉS TAVASZY FILOZÓFIÁJA

Előadásom tárgya a filozófia és teológia különállása, illetve az átfedések és átjárás lehetőségek vizsgálata Böhm Károly és Tavasz Sándor gondolkodásának viszonyában. Vizsgálódásom első részében röviden körvonalazom Böhm Károly szellemi életútját, kiemelve azt, hogy miként alakult a teológiával kapcsolatos álláspontja, és hogy vannak-e életművében teológiai motívumok. Tavasz gondolkodásának értelmezésében arra keresek választ, hogy a böhmi ismeretelméleti és értékelméleti szemlélettel való konfrontálódása után hogyan alakult a szemlélete filozófia és teológia viszonyáról. Mit jelent, és milyen filozófiai és teológiai felelősséget hordoz Tavasz idealizmuskritikája? Milyen szempontból jelent korrekciót az idealizmussal szemben az egzisztencializmus? Miben ragadható meg Karl Barth dialektikai teológiájának filozófiai tartalma, és hogyan kapcsolódik ez a teológiai gondolkör a Böhmnél kimutatott motívumokhoz?

Ungvári Zrínyi Imre filozófus, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Történelem és Filozófia Kar Magyar Filozófiai Intézetének egyetemi docense. Kutatási területe: általános és alkalmazott etika, antropológia és a magyar filozófia története. Fontosabb publikációi: Öntételezés és értéktudat. Böhm Károly filozófiája (2002); Dialógus. Interpretáció. Interakció. Közelítések a kultúra kommunikatív értelmezéséhez (2005); Bevezetés az etikába (2006); Alkalmazott etikai alapfogalmak. Bioetika. Gazdaságetika. Közszolgálati etika. Média-etika (2007); Morálfilozófia (2008); Életünk formaelvei. Erkölcs a gondolkodásban és a mindennapokban (2014); Egy életmű „képződésének” konstellációi. Böhm Károly filozófiájának utóélete (2022).

igungvari@gmail.com

Dr. habil. VISKY S. BÉLA

KERESZTYÉN ÉS/VAGY ATEISTA HUMANIZMUS
HENRI DE LUBAC ÉRTELMEZÉSÉBEN

H. de Lubac (1896–1991) a 20. század egyik legjelentősebb római katolikus teológusa, az ún. „új teológia” (nouvelle théologie) vezéregyénisége. A francia jezsuita gondolkodónak oroszlánrésze volt annak a döntő személtváltásnak az előkészítésében és elfogadtatásában, ami a II. vatikáni zsinat nyomán bekövetkezett a katolikus egyházban. Hatalmas munkásságának főbb témái: istenhit és ateizmus, a természet és természetfeletti viszonya, Teilhard de Chardin munkássága, a Szentírás és hagyomány, az egyház valósága. Előadásomban az első problémakört vizsgálom de Lubac művei alapján: *Le drame de l’humanisme athée, Athéisme et sens de l’homme, Sur les chemins de Dieu, Paradoxes* stb.

Visky S. Béla a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet rendszeres teológia tanszékének professzora. Tizenkét évig gyülekezeti lelkész, 1996 óta tanít a Babeş–Bolyai Tudományegyetemen, illetve 2013-tól a KPTI-n. Tanulmányait és kutatásait Kolozsváron, Genfben, Budapesten, Párizsban, Edinburgh-ban végezte, Debrecenben habilitált. Teológiai doktori témája a teodicea-kérdés, míg filozófiai disszertációjában a megbotcsátás problémáját vizsgálja Vladimir Jankélévitch munkásságában.

viskybela@proteo.hu

Dr. VITUS BULBUK ISTVÁN

MEGJEGYZÉSEK A POSZTKERESZTYÉN VALÓSÁGRÓL

Korunk (egyik) neve a posztkeresztyén valóság. A fő narratíva szerint ez egy történelmi múltba őrött, terhelt „csomag”, amit, mint egy palackba zárt szellemet, soha többé nem szabad „kiengedni”. Ez egy külső(s) szempont. Ám lehet ezt belső folyamatként is vizsgálni. Mert mi van akkor, ha nem leválás, hanem szakítás történt?

Vitus-Bulbuk István az Ajtoni Református Egyházközség lelkésze, valamint a kolozsvári Apafi Mihály Református Egyetemi Kollégium lelkész-igazgatója.

vitusbistvan@gmail.com

